I N F O R M A C E O C H A R T Ě 7 7

únor 1984

Dokument Charty 77 č. 3/84 - Nové podpisy Prohlášení Charty 77 1

Dokument Charty 77 č. 4/84 - Dopis gener.tajemníkovi OSN . . 1

Sdělení VONS č. 357 /Případ René Matouška/ 2

Praha - Varšava 2

Prohlášení KOS k 21.srpnu 2

Dopis Wolfganga Müllera Chartě 77 3

Dopis účastníků mírového kongresu v Osnabrücku Chartě 77 . . 4

Zpráva z Náchodska 4

Ještě k případu Jana Hájka 4

Dopis Jana Duse a Miloše Rejchrta generálnímu prokurátorovi . . . 5

Ludvík Vaculík: Psáno pro Listy /fejeton/ 8

---

o o OO o o
o O o
O

- -

Informace o Chartě 77, vydává nezávislá skupina signatářů Charty 77
Anna Šabatová, Praha 2, Anglická 8

- -

Dokument Charty 77 č. 3/84 - Nové podpisy Prohlášení Charty 77

K dnešnímu dni se k Prohlášení Charty 77 ze dne 1.1.1977 připojilo dalších 25 občanů, kteří souhlasí se zveřejněním svých jmen:

Luboš Bažant, číšník
Vladimír Bosák, fotograf
Marie Bosáková, v domácnosti
Miklos Duray
Silvie Flaková, v domácnosti
Miroslav Hájek, dělník
František Hanzlíček, dělník
Jan Hrudka, technik
Ivana Chmelíčková, úřednice
Josef Jung, sladovník
Aloisie Kiulpekidisová, úřednice
Jiří Kohoutek, mechanik
Jan Kubánek
Alena Kumprechtová, skladnice
René Matoušek
Kyra Matuštíková
Bohumil Obdržálek, dělník
ing. Antonín Pelc, konstruktér
JUDr. Josef Průša, advokát
Jan Pukalík, dělník
František Richter, inval.důchodce
Jaroslav Spurný, dělník
Marek Simon, dělník
Dušan Unger, dělník
Jiří Vítek

V Praze 7.února 1984

dr. Václav Benda
mluvčí Charty 77

Jiří Ruml
mluvčí Charty 77

Jana Sternová
mluvčí Charty 77

Dokument Charty 77 č. 4/84 - Dopis generálnímu tajemníkovi OSN
p. Javier Pérez de Cuellarovi

Vážený pane generální tajemníku,
dovolte, abychom se u příležitosti Vaší návštěvy v naší zemi připojili k těm, kdo tuto návštěvu srdečně vítají a přejí si, aby posílila vliv idejí a zásad Spojených národů v naší vlasti.

Obracíme se na Vás jménem Charty 77, neformálního společenství občanů této země, kteří svou prací a osobní angažovaností chtějí v souladu s Chartou s spojených národů "znovu potvrdit svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti..."

Konstruktivními návrhy i věcnou kritikou se tito občané obracejí k úřadům naší země, stejně jako k její veřejnosti, aby upozornovali na nutnost důsledně uplatňovat v životě naší společnosti i v zákonech a praxi jejích státních orgánů zásady Všeobecné deklarace lidských práv i normy, jejichž respektování a dodržování přislíbily závazně nejvyšší orgány moci podpisem a ratifikací Paktů o lidských právech i dalších konvencí vypracovaných orgány OSN i jejích specializovaných agencií.

Vycházíme přitom z ideje, vysloveně jak v Chartě OSN, tak i v Deklaraci lidských práv, že respektování a dodržování lidských práv je jednou ze základních podmínek míru ve svobodě a spravedlnosti, a hájíme v tomto smyslu pojem nedělitelnosti míru.

Tato činnost společenství Charty 77, trvající již déle než sedm let, je plně v souladu s ústavou naší republiky /čl.17 a 29/ a opírá se také o mezinárodní uznání, jak bylo vyjádřeno zejména v Závěrečném aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, podepsaném v Helsinkách, i v interpretaci, jíž tomuto dokumentu dali účastníci madridského zasedání této Konference. Přesto se bohužel setkává s malým pochopením mocenských orgánů naší země, které nejen v rozporu s ústavou ignorují soustavně všechny návrhy i kritické připomínky Charty77, ale protiprávně stíhají represívními a diskriminačními akty zvůle ty, kdo se odvažují požadovat plnění zásad uvedených dokumentech slavnostně potvrzených.

Tím je nám zabraňováno v tom, abychom se mohli s Vámi setkat při příležitostech, jež státní orgány vyhradily pro takové setkání vybraných představitelů naší veřejnosti. Pokud Vám a Vašemu doprovodu bude možno takový styk s námi realizovat, budeme si považovat za čest a zároveň za morální povinnost seznámit Vás s postoji i situací občanů pracujících pro důsledné uplatnění principů Spojených národů v naší společnosti.

Přejeme Vám, pane generální tajemníku, příjemný a úspěšný pobyt v naší zemi a hodně zdraví a dobrých výsledků ve Vaší odpovědné činnosti za ideje, které jsou nám stejně drahé jako Vám, a jejichž realizací se snažíme přispět ze všech svých skromných sil.

21.února 1984

Jiří Ruml
mluvčí Charty 77

Jana Sternová
mluvčí Charty 77

Mluvčí Charty 77 dr.Václav Benda, t.č. nepřítomen v Praze
Za kolektiv mluvčích Charty 77:
prof. dr.Jiří Hájek
Anna Marvanová
dr.Radim Palouš

o o o o o o o o o

Sdělení VONS č. 357 /Případ René Matouška/

Dne 24.2.1983 byl v Liberci vzat do vazby René Matoušek, nar. 13.7.1951, zaměstnanec Dopravních podniků v Liberci. Vyšetřovatel VB Vladimír Steiner ho stíhal a vyšetřoval pro trestný čin pobuřování podle § 100/1a,c tr.z. Skutkovou podstatou trestné činnosti mělo být autorství a rozšiřování letáků s názvy "Svědomí" a "Za čsl.volnost". V letácích byli občané formou ironických otázek upozorňováni na skutečné poměry v ČSSR a byla v nich připomínána situace v Polsku po 13.prosinci 1981. Kromě toho René Matoušek napsal otevřený dopis ÚRO, jehož kopii odeslal do zahraničí. Dopis se týkal jeho pracovně-právního sporu a poměrů v čsl. odborech.

Dne 3.8.1983 byl R.Matoušek okresním soudem v Liberci odsouzen k 18 měsícům odnětí svobody v I.NVS Senátu předsedala JUDr. Milada Rosenbergová, jeho členy byli Karel Konrád a Václav Klíma. Rozsudek má čj. 1T 646/83-160.

Výkon trestu vykonává René Matoušek od 1.9.1983 ve věznici Plzeň-Bory, kde je zařazen na pracoviště Preciosa. Od 27.12.1983 je znovu trestně stíhán pro § 8/1 k § 112 tr.z. /pokus o poškozování zájmů republiky v zahraničí/. Vyšetřování, které vede za StB Litoměřice kpt Pelc, se týká obsahu dopisu, který R.Matoušek odeslal do Anglie ještě před svým zatčením a který pošta vrátila jako nedoručitelný v době, kdy už byl ve vazbě.

René Matoušek je signatářem Charty 77, má dvě malé děti a jeho manželka žije na nadrese: Vrchlického 318, Liberec 13, PSČ 460 13.

3.2.1984

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

o o o o o o o o o o

P R A H A - V A R Š A V A

12.února 1984

V duchu setkání signatářů Charty 77 a členů KSS /KOR/ na československo-polských hranicích v roce 1978 vyjadřujeme i dnes společně svou vůli zasazovat se o dodržování lidských práv a prohloubení občanských svobod. Chceme jako signatáři Charty 77, bývalí členové KSS /KOR/ a aktivisté Solidarity i nadále usilovat o demokracii, suverenitu a svobodu svých zemí. Zároveň protestujeme proti věznění a šikanování našich přátel a spolupracovníků, signatářů Charty 77 a bývalých členů KSS /KOR/ a aktivistů Solidarity a vyzýváme lidi na celém světě, kterým je drahá svoboda a důstojnost člověka, aby se připojili k našemu úsilí o osvobození politických vězňů v Polsku a Československu, které není jen v zájmu našich zemí, Charta 77 i KSS /KOR/ a Solidarita usilovaly a usilují mírovými prostředky o větší úctu k člověku, jeho přirozeným zájmům i nezadatelným právům a pokud bude toto jejich nenásilné snažení potlačováno, nebude ani skutečného míru v Evropě i ve světě.

Konrad Bieliński, Zbigniew Bujak, Andrzej Celinski, Jersy Ficowski, Zbigniew Janas, Tadeusz Jedynak, kněz Zdislav Kaminski, Wiceslaw Piotr Kecik, Jan Kielanowski, Anna Kowalska, Pawel Kulerski, Edward Lipinski, Jan Józef Lipski, Bogdan Lis, Jan Lityński, Halina Mikolajska, Ewa Milewicz, Wojciech Onyszkiewicz, Antoni Pajdak, Józef Rybicki, Aniela Steinsbergova, Eugeniusz Szumiejko, Maria Wosiek, kněz Jan Zieja.

Václav Benda, Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Václav Havel, Ladislav Hejdánek, Marie Hromádková, Božena Komárková, Jan Kozlík, Marie Rút Křížková, Miroslav Kusý, Václav Malý, Anna Marvanová, Jaroslav Mezník, Radim Palouš, Bedřich Placák, Jan Ruml, Jiří Ruml, Anna Sabatová, Jaroslav Sabata, Jan Šimsa, Petruška Šustrová, Josef Zvěřina.

Se zpožděním jsme dostali prohlášení KOS zn.září 1983:

Prohlášení KOS

21.srpen byl patnáctým výročím vpádu armád Varšavského paktu do Československa. 11.září bude desáté výročí vojenského převratu v Chile. U příležitosti těchto dvou tragických výročí chceme vyjádřit lidu obou těchto zemí naši nejhlubší solidaritu s jejich bojem za základní lidská a občanská práva, za svo-

bodné odbory, za svobodu, demokracii a nezávislost.

Polský lid zná sám velmi dobře, co to jsou diktatura a moc. Ve svém boji jsme vedeni stejnými ideály jako vy a směřujeme ke stejným cílům. Ačkoliv režim Polské lidové republiky se podílel na agresívním útoku proti Československu, naše společnost tento hanebný ~~žín~~ akt nikdy nepřijala. Odsouzení chilského převratu vládou PLR byl však jeden z mála případů, kdy se oficiální akci dostalo souhlasu společnosti.

Dnes, kdy aspirace naší společnosti ke svobodě jsou potlačovány režimem podobným chilskému, a kdy nám hrozí pacifikace jako Československu, chceme znovu zdůraznit naši neměnnou podporu vašemu boji.

Jakékoliv vaše vítězství je i naším vítězstvím.

Varšava 1. září 1983 Výbor pro společenskou obranu /KOS/

o o o o o o o o o

Chartě 77
Praha
CSSR

8. prosince 1983

Milí přátelé,

dostali jsme Váš dopis z listopadu 1983 a děkujeme Vám za podněty a zprávy o Vaší práci a za informaci o problémech, které jsou Vám kladeny do cesty.

Je zcela zjevné, že se situace v Evropě v posledních měsících zostřila a to jako ohledně závodů ve zbrojení a zmírnování napětí, tak i v oblasti lidských práv. Cítíme dnes více než jindy sounáležitost s Vámi.

Plánované rozmístění sovětských raketových systémů SS 22 na území NDR, tak i v Československu, nám ukazuje stále více, že současné zastrašování nukleárními zbraněmi nelze ospravedlnovat. Podle logiky teorie zastrašování musí být rozmístováno stále více a více systémů atomových zbraní. Neexistuje vojensko-strategický argument pro asi 350 SS-20 systémů; rakety Cruise a Pershing II jsou pokusem vybudovat evropskou strategickou rovnováhu. Stejně tak nynější úmysl rozmístit v Československu nové rakety středního doletu je zdůvodnitelný čistě politicky. Přesto má tato mocenská nukleární hra, nebo lépe řečeno tato imaginární nukleární válka supervelmocí pro Evropu zhoubné následky.

Podle našeho názoru znamená rozmístění nových raket v Evropě následující:

- Posílení vojenských bloků a tím způsobené omezení politického prostoru a možné samostatnosti zemí ve vztahu k jejich vedoucím mocnostem. To bude stát v cestě závažnější liberalizaci politických systémů a nutné společenské změny nebudou trpěny z důvodů "nutnosti bloků".
- Přes vícekráte vyjádřený zájem na vzájemném dialogu a hospodářské kooperaci bude docházet /at chtěně či nechtěně/ k omezení mnohostranných vztahů. Nové zbraně budou přenášet na Evropu svou vlastní dynamiku.
- Praxe atomového zastrašování způsobí v budoucnosti v Evropě vlastní závod ve zbrojení. Vedle dosud zvládnuté globální rovnováhy dojde v Evropě k nové vlně vyzbrojování. K tomu, aby unikly takové perspektivě, musí se země, které samy nemají atomové zbraně, vzdát myšlenky na jejich vlastnění.

Atomový deštník obou supervelmocí nad Evropou se jeví více než kdy jindy pochybným. Více bezpečnosti nemůže být zajištěno větším vojenským ohrožením. Větší bezpečnost v Evropě žádá spravedlivé vnitrospolečenské struktury. Vnitrospolečenský mír a tím i lidská práva jsou součástí našeho problému. Chceme-li vytvořit mírovou Evropu, ve které budeme žít společně v plném rozvinutí každé jednotlivé osobnosti a bez vojenského ohrožení, musíme naše problémy chápat jako společné problémy a být vzájemně loajální.

Zamýšleným rozmístěním nových atomových raket v Československu se cítíme postiženi i my. Proto proti nim rozhodně protestujeme. Jsme proto povzbuzeni iniciativou nezávislé spontánní podpisové akce ve více městech ČSSR, při níž se občané vyslovili proti rozmístění raket na čsl. území. Doufáme, že se rozhodnutím o rozmístění raket cítí mnozí občané postiženi a stejně jako miliony lidí v západní Evropě toto rozhodnutí vlády kritizují. Pocitujeme stanovisko Československé církve evangelické, které tyto atomové zbraně odsuzuje, jako krok ve správném směru. Také široká diskuse, která kontroverzně probíhala pod bezprostředním dojmem rozhodnutí o rozmístění, byla pro další diskusi církve velmi důležitá. Ani ostatní církve v ČSSR by se zde neměly zastavit, nýbrž být

v této situaci připraveny k sebekritice a nutnost rozmístění raket dále zpochybňovat.

Tváří v tvář této nové situaci, s níž jsme konfrontováni, bychom Vám chtěli navrhnout společnou konsultaci na toto téma.

S přátelskými pozdravy

Wolfgang Müller
mezinárodní koordinátor IKV

o o o o o o o o o o o o

Odpověď na otevřený dopis Charty 77 západním mírovým hnutím

Milí přátelé Charty 77!

Na kongresu "Východoevropská opoziční hnutí - západní mírová hnutí" se ve dnech 3.-4.12.1983 v Osnabrücku setkali zástupci Charty 77, Solidarity a na státu nezávislého mírového hnutí NDR se západoněmeckými přáteli, kteří se angažují v mírovém hnutí, aby se poradili o zachování míru a bojí za lidská práva na Východě i Západě.

Děkujeme Vám za Váš otevřený dopis mírovým hnutím z listopadu 1983. Právě proto, že jsme bojovali a budeme bojovat proti rozmístění raket ve Spolkové republice, které ohrožují život obyvatel ve Východní Evropě, odsuzujeme úmysl sovětské strany instalovat v rámci "protizbrojení" nové atomové zbraně na území NDR a Československa.

Z veřejných stanovisek obyvatelstva NDR a ČSSR lze vycítit obavu, že toto "protizbrojení" přispěje ke zvýšení zbrojení, ke znásobení nejistoty a ke zvýšení konfrontace mezi bloky.

Podporujeme Váš boj proti hrozícímu rozmístění raket v ČSSR, stavíme se za Vaši podpisovou akci adresovanou prezidentu ČSSR. Vyzýváme naléhavě vládu a úřady ČSSR, aby zanechaly jakéhokoliv pronásledování zaměřeného proti takovýmto politickým iniciativám.

Váš otevřený dopis budeme podle svých sil ve Spolkové republice rozšiřovat a diskutovat o něm.

4.12.1983 v Osnabrücku

Se srdečnými pozdravy účastníci kongresu

o o o o o o o o o o o o

Zpráva z Náchodska:

Z Náchodska ve východočeském kraji došla zpráva o dalším projevu policejní zvůle vůči mladým lidem, kteří chtěli prožít chvíle volného času ve společenství sobě rovných a vyslechnout si hudbu, k níž mají vztah. Hudbu, která je rozhodně adekvátnější jejich cítění než ta, jež je jim nabízena oficiálními kulturními institucemi.

Stalo se tak v sobotu 18.února v Hronově - Zbečníku. Aniž by shromáždění asi stovky lidí z různých krajů, mezi nimi i pěti mladých z východního Německa, činilo ve vsi nějaký rozruch či tzv.výtržnosti, vnikli do předem řádně zadaného sálu příslušníci Státní i Veřejné bezpečnosti, z toho dva psovodi, legitimovali přítomné a hrubým způsobem žádali, aby se společnost rozešla. Protesty přítomných proti tomuto počínání - shromáždění totiž bylo podepřeno i oficiálním povolením MNV - byly odmítány nekonkrétními poukazy na nezákonnost konání koncertu. Mnohým z protestujících byla odpovědí facka a jeden z mladých mužů vyšel ze šarvátky s otřesem mozku.

Tak se zase jednou projevila absurdita tohoto zřízení. Namísto toho, aby se odpovědní činitelé zamysleli nad otázkou, proč asi stojí těmto mladým lidem zato vážit zdlouhavou cestu za setkáním, kde najdou porozumění, proč nenacházejí v místních podmínkách dostatek příležitosti k seberealizaci, volí se snadnější cesta, t.j. užití násilí, proti kterému jsou tito lidé vyzbrojeni jen svým vnitřním rozhořčením a permanentně utajovanou nespokojeností se svým životem v tomto tzv. svobodném světě.

V pátek 17.února se konalo v Pardubicích soudní přelíčení se skupinou šesti mladých lidí, kteří byli v lonském roce podobným způsobem a při podobné příležitosti vyprovokováni a posléze rozehnáni v obci Kunětice. Zatím se podařilo pouze zjistit, že tresty jsou v poměru k danému incidentu vysoké - nejvyšší 15 měsíců nepodmíněně.

22.2.1984

- ibá -

o o o o o o o o o o

Ještě k případu Jana Hájka:

K případu Jana Hájka, o němž podrobně informoval dopis mluvčích Charty 77 prezidentu republiky č.41/83 z 27.12.1983, je třeba sdělit, že generální prokuratura ČSR zaslala dr. J.Hájkovi, otci protiprávně diskriminovaného studenta, dne 12.12.1983 sdělení, v němž se snaží dokázat, že Jan Hájek nebyl vlastně právoplatně přijat na stavební fakultu ČVUTm neboť písemnost toto přijetí oznamující měla některé formální závady. Poněvadž v tomto sdělení bylo operováno i dalšími argumenty pochybného charakteru, odpověděl na ně dr.Hájek podáním z 19.12., v němž poukázal na jejich rozpornost a přímo nepravdivost. Nato dostal počátkem února 84 další sdělení, s datem 25.1.1984, jehož charakter i obsah vyplývá z odpovědi, již dne 9.2.84 zaslal generálnímu prokurátorovi ČSR /kopii kanceláři prezidenta republiky, sekretariátu předsedy federální vlády, předsedovi České národní rady a tajemníkovi ÚV KSČ J.Havlínovi/ a jejíž text zní:

"Vážený pane generální prokurátore,
v uplynulých dnech mi bylo pod č.j.III/2 Gd 1478 doručeno vyjádření Vašeho úřadu k mému podnětu na pře-

zkoumání postupu ministra školství ČSR, jenž bez jakéhokoli věcného či zákonem přípustného důvodu zrušil přijetí studenta Jana Hájka na stavební fakultu ČVUT a dal zrušit i jeho právoplatnou imatrikulaci, a to již v době, kdy tento student řádně plnil své povinnosti.

Na rozdíl od dřívějšího vyjádření z 12.12.1983 neopakuje se argumentace odporující evidentním skutečnostem. Váš úřad /podpis nečitelný/ tvrdí však nadále, že přijetí Jana Hájka, o němž rozhodl ministr školství ČSR podle intimátu ředitele odboru vysokých škol č.j.2007/83-34 z 5.9.1983, zaslaného rovněž fakultě, není prý právoplatné, neboť písemnost o něm vykazuje některé formální závady /které by - shodou okolností - bylo stejně tak lze vytknout písemnosti, jíž mi bylo sděleno toto vyjádření Vašeho úřadu/. Aby se vyhnul zkoumání věcné a metrielně právní podstaty mého podnětu, tj. protiprávnímu neodůvodněnému zrušení studia již zahájeného na základě přijetí a imatrikulace studenta, sahá Váš úřad k formalistické konstrukci, která ovšem, kdyby byla přijata jako obecně platná, by vedla k dalekosáhlým důsledkům: stejným způsobem i formou /včetně udánlivých nedostatků/ bylo totiž současně s Janem Hájkem přijato velké množství uchazečů - počet jdoucí do set a za celou dobu praxe tento způsob a formu dodržující snad do tisíců -. Jejich zápis i studium by tedy podle Vašeho úřadu muselo být rovněž zrušeno jako neprávoplatné.

Váš úřad ve svém vyjádření považuje tuto závažnou okolnost za "nerozhodnou" pro posouzení právoplatnosti přijetí jen a výlučně Jana Hájka. Tím ovšem potvrzuje to, nač jsem Vás upozornil jak v základním podnětu z 23.9.83, tak v dalších podáních Vám adresovaných, - že jde o akt diskriminace, odporující jak našemu právnímu řádu, tak i závazkům z mezinárodních paktů a konvencí, jejichž závaznost zdůrazněnou Výsledným dokumentem madridského jednání KBSE, potvrdilo nejvyšší stranické a státní vedení naší republiky usnesením z 23.9.1983, ukládajícím všem orgánům státu respektovat a plnit závěry tohoto dokumentu.

Poněvadž vyjádření Vašeho úřadu je prohlašováno za definitivní vyřízení mého podnětu, nezbývá mi než upozornit jiná místa na protiprávní akt zvůle zlehčující mj. i zmíněné usnesení nejvyšších orgánů republiky."

o o o o o o o o o o

JUDr. Ján F e j e š
generální prokurátor ČSSR
Náměstí hrdinů
Praha 4 - Pankrác

Vážený pane generální prokurátore,

1. Jak jsme Vám sdělili dopisem z 14.7.82, uzavřeli jsme toho dne ze vzhledu ing. Jana L i t o m i s k é h o na
"mnoho měsíců nepřetržitě trvající vyčerpání, pracovní přetížení, podvýživu, nedostatek spánku a odpočinku vůbec, jedním slovem podmínky připomínající na koncentrační tábory a tábory nucených prací, podmínky budící hrůzu u lidí, kteří žijí v podmínkách normálních."

D ále jsme Vás požádali,
"abyste věnoval bedlivou pozornost podnětům, které k Vám z různých míst docházejí a prošetřil celkové podmínky výkonu trestu v čsl. věznicích z hlediska zákonem přikázané ochrany života a zdraví vězněných spoluobčanů."

Vyřízení svého dopisu z 14.7.1982 jsme u Vás urgovali dopisem z 27.10.82. Tento dopis už přinesl výsledek. Dne 10.12.82 jsme směli napsat panu prezidentu ČSSR o celkových životních podmínkách vězňů v NVÚ Plzeň-Bory toto:

"Prošetřování toho času probíhá a podle sdělení odpovědného pracovníka generální prokuratury ČSSR budeme o jeho výsledku informováni."

Nezůstalo však při pouhém ústním sdělení pracovníka Vaší generální prokuratury, že šetření probíhá. Věznové sami zjistili některé změny, například návrat k osmihodinovým pracovním směnám od směn nezákonně dlouhých. Důkazem toho, že Vaše generální prokuratura začala věnovat našemu dopisu z 14.7.82 pozornost, nám bylo, že správa ÚNV dodala ing. Litomiskému náš dopis z 22.11.82. Z četných pohlednic, které jsme mu do té doby poslali, mu nepředala jednu jedinou. Necelý měsíc po našem dopise z 27.10.82 mu však dodala dopis, z kterého citujeme:

"Ostatně Ti ani to, co jsme Ti dosud poslali, nedali... Proto Tě prosíme,abys

mamince napsal tak, abychom si z Tvé zprávy /aniž bys maminku zbytečně poplašil/ mohli udělat obraz ~~o~~ o tom, zda se Tvé celkové životní podmínky, v kterých vidíme jedinou příčinu Tvého špatného zdravotního stavu, dál nezhoršily... zda Ti nedávají nějaké medikamenty, které by pouze potlačovaly příznaky Tvých nemocí nebo dokonce klamně vyvolávaly zdánlivě příznivou změnu Tvého vzhledu."

Že byl dopis tohoto obsahu věznovi doručen, vzbudilo hluboký údiv jak i ing. Litomiského, tak i u ostatních vězňů, a pro nás je to důkazem, že Vaše generální prokuratura skutečně dala po naší urgenci z 27.10.82 k přešetřování poměrů v NVÚ Plzen-Bory podnět, jak nám bylo jedním z Vašich vedoucích pracovníků v budově Vaší generální prokuratury začátkem prosince 1982 ústně vzkázáno.

2. Zajímá nás, vážený pane generální prokurátore, k jakým výsledkům dospělo přešetřování poměrů v NVÚ Plzen-Bory. Ohlášenou písemnou odpověď na náš dopis ze 14.7.82 jsme totiž dosud n e o b d r ž e l i, ačkoli jsme buď Vám nebo Vaší generální prokuratuře připomněli ten dopis písemnými podáními z 15.2.83, 5.3.83, 10.4.83 a 25.5.83. Připomínáme Vám článek 29 ústavy ČSSR o povinnosti státních orgánů odpovědně a včas vyřizovat návrhy, podněty a stížnosti občanů. Správa NVÚ nezařídila ing. Litomiskému ani důkladnou lékařskou prohlídku. Pouze zajistila, aby se zlepšil jeho vzhled, o kterém jsme podali v dopise z 14. 7.82 věrnou zprávu. V některých ohledech se věznovy životní podmínky dokonce zhoršily.

Dne 6.12.82 napsal ing. Litomiský své matce mj. toto:
"Také děkuji Jendovi a Milošovi za jejich dopis. Jinak mi nedošlo nic. Ani Zemědělské noviny jsem zatím nedostal. Na mé situaci zde se také nic podstatného nezměnilo. U lékaře jsem nebyl od září, neužívám tedy ani žádné léky... Od listopadu pracuji pouze 8 hodin denně. Je mi líto, že jsem se nemohl vidět s Magdou ani s Pavlem u soudu, když vážili tak dalekou cestu a když zasedání bylo veřejné".

Dne 24.1.83 jsme napsali ústavu nápravné výchovné v Plzni-Borech:
"Nezacházelo se s ním /tj- s ing. Litomiským/ tvrději než se spoluvězni? Tomu nasvědčuje, že mu donedávna nebyla doručována jiná korespondence než od nejbližších příbuzných. Nebo že jste jeho snoubence zabránili dne 17.1.82 v přístupu na soudní projednání jeho žádosti o podmínečné propuštění, ačkoli jednání mělo být podle zákona veřejné. Důvody pro tvrdší zacházení mohly být politické nebo ideologické /náboženské, ateistické/ protože po stránce osobní kázně a pracovní morálky nemohly být proti ing. Litomiskému námitky, jak vyšlo najevo při zmíněném soudním jednání dne 17.11.82. ... Zřejmě si neuvědomujete, že ... lékařské vyšetření, ke kterému mělo správně dojít hned po našem dopise ze 14.7.82, by přineslo prospěch nejen Vašemu věznovi, nýbrž i Vašemu NVÚ. Začátkem roku 1984 totiž ing. Litomiského propustíte. Tomu bude následovat důkladné objektivní lékařské vyšetření. Ukáže-li se potom, že v občanově zdravotním stavu došlo během jeho pobytu ve Vašem NVÚ k nepříznivým změnám, kterým se dalo vhodnou úpravou věznových životních podmínek a vhodnou léčbou čelit, budou se přátelé postiženého právem ptát, proč jste ho aspoň po obdržení našeho dopisu z 14.7.82 nepodrobili mimořádně pečlivé lékařské prohlídce."

Dne 5.3.83 jsme napsali městskému národnímu výboru v Plzni:
"Zároveň upozorňujeme alespoň na jeden případ, který dokládá, že dosavadní kontrola provozu borské věznice byla naprosto nedostatečná. V důsledku prokazatelného zanedbání lékařské péče nedávno málem v této věznici zemřel dramatik a mluvčí Charty 77 Václav H a v e l. Je třeba zabezpečit, aby se něco podobného už nemohlo stát ž á d n é m u z vězňů. Václava Havla málem neochránila ani jeho světová proslulost. Čím víc jsou tedy ohroženi věznové, jejichž smrt by vězenské správě nezpůsobila žádné veřejné a jen nepatrné vnitřní potíže. Proto je nutné zajistit ve Vaší plzenské věznici slušnou zdravotní péči v š e m věznům, tak jak to státní zákony přikazují a jak to odpovídá běžné praxi v kulturních zemích. - To však bude obtížné nejen proto, že zanedbávání zdravotní péče se v borské věznici hluboce zakořenilo, nýbrž i proto, že věznové dnes nestojí pod jednoznačnou ochranou veřejnosti. Rada občanů nevidí ve vězních lidské bytosti, či přinejmenším v nich nevidí bytosti sobě rovné. Dnes je to už možná jen menší část obyvatelstva, která má nějaký zájem na tom, aby se vůči věznům dodržovaly státní zákony. Je tedy nutno opřít se o tuto menšinu a dodržování zákonů ve věznicích usilovně prosazovat, aby se z nich staly ústavy "nápravné výchovy" a aby přestaly být školami nenávisti. Nenávisti, kte-

rá v posledních letech značně narostla a mohla by se v případě jakéhokoli poklesu státní autority projevit tragickým pustošivým výbuchem, jehož obětmi by se stali málokteří z viníků a mnozí nevinní... Dbá se na to, aby věznové odcházeli z výkonu trestu živí. Nedbá se však na to, aby neodcházeli s poškozeným zdravím. Potom však nutně dochází čas od času i k umírání ve věznici, v důsledku nezákonně tvrdých životních podmínek a navíc ze zanedbání lékařské péče. Veřejnost se o takových případech nedovídá."
Průpis tohoto dopisu byl převzat speciálním odborem Vaší generální prokuratury dne 7.3.83.
Dne 5.3.83 jsme napsali rovněž místopředsedovi Západočeského MNV v Plzni Jaroslavu W i e n d l o v i /a průpis dopisu jsme osobně předali speciálnímu odboru Vaší generální prokuratury o dva dny později/, že smrtelné ohrožení dramatika Václava H a v l a
"dále potvrzeuje, že měly být už dávno přešetřeny údaje o poměrech v borské věznici, obsažené v dopise mluvčích Charty 77 Anny Marvanové, Ladislava Lise/ dnes už opět uvězněného, a nespravedlivě, jak jsme hluboce přesvědčeni / a Dra Radima Palouše z 21.6.1982. ...Dopis mluvčích Charty 77 z 21.6.82 jsme připomněli generálnímu prokurátorovi CSSR dopisem z 15.12.82, v kterém jsme mimo jiné napsali: "Podání z 21.6. plně vysvětluje, proč přijel ing.Litomiský na pohřeb svého otce dne 14.7. t.r. v takovém stavu, v jakém jsme ho tam spolu s jinými spatřili. O pracovních a celkových životních podmínkách věznů v NVÚ Plzen-Bory přináší totiž podání informace velmi určité a alarmující /dokonce informace o úmrtí věznů sebevraždou a v důsledku neposkytnutí povinné zdravotní péče/. O poměrech v NVÚ Plzen-Bory bezpochyby ochotně na požádání podají informace Václav Havel, Radim Hložánka, ing.Jan Litomiský, František Lízna a Petr Pospíchal, kteří tam jsou toho času vězněni. Nedoslechli jsem se však, že by některý z pětu vyjmenovaných věznů byl pracovníky generální prokuratury na poměry v borském NVÚ dotázán."

Dne 10.4.83 jsme poslali náčelníkovi NVÚ v Plzni-Borech dopis/a v průpisu i Vám, vážený pane generální prokurátore/, z něhož vyjímáme:
"Podle svědectví propuštěných věznů je ve Vašem NVÚ zvykem, že dozorce dá věznovi pohlednici do rukou, aby si mohl přečíst text a podívat se na obrázek, a potom mu ji zase odebere. Aleši Březinovi jste v době jeho věznění všechny jemu poslané pohlednice řádně doručili. Ing.Litomiskému jste však zmíněné pohlednice ani neukázali. Pokud je nám známo, doručujete věznům dopisy od kohokoli. Ing.Litomiskému jste však kromě dopisů od matky a bratra nedoručili prakticky nic. Přitom mu psalo mnoho přátel. Ačkoli je to téměř neuvěřitelné, nedoručujete mu ani dopisy od jeho snoubenky, té jste dokonce svévolně odepřeli přístup na veřejné /!/ soudní projednávání žádosti ing.Litomiského o podmínečné propuštění. Přitom byl ing.Litomiský, jak vyplývá z dokumentů, k soudnímu projednávání žádosti o podmínečné propuštění, do dne toho soudního jednání /17-11.82/ vzorným vězněm. Tím spíše musíme zadržování jeho pošty předběžně kvalifikovat jako ideologickou diskriminaci. /Ing.Litomiský byl odsouzen jako člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a je aktivní člen Českobratrské církve evangelické. Aniž jste to řádně zdůvodnili, bráníte mu, aby směl mít u sebe bibli./ Diskriminace věznů z důvodů ideologických je ovšem s právním řádem CSSR neslučitelná. Čekáme na Vaše vysvětlení. - Předpokládáme, že v kapitalistických demokratických zemích si věznice obdobné zadržování pošty nedovolují, a že by se podobná praxe stala předmětem rozhořčené kritiky nejen západního, ale i našeho československého tisku."

Dne 5.5.83 jsme napsali řediteli sekretariátu pro věci církevní úřadu předsednictva vlády CSSR:
"Záležitost se vyvinula tak, že podle nám dostupných zpráv se podmínky v NVÚ Plzen-Bory obecně zlepšily, avšak osobní situace ing.Litomiského se ještě zhoršila. V poslední době byl opakovaně postihován kázenskými tresty např.za neschopnost plnit normu, pro přijetí mléka od jiného vězně, který o ně nestál; správa ústavu mu zadržuje korespondenci, odmítá předat bibli atd. Zdá se, že k zostření postupu vůči ing.Litomiskému došlo záhy poté, co jeho matka požádala prezidenta republiky o udělení milosti."

Dne 15.12.83 napsal jeden z podepsaných referentu SVC MK ČSR J.Diedlerovi:
"Doporučený dopis, který jsme mu poslali /tj.Rejchrt a Dus/ dne 22-11.82 mu byl doručen. Pohlednice, kterou jsem mu doporučeně poslal dne 21.3.t.r. mi

byla aspoň vrácena... Tři dopisy, které jsem poslal ing.Litomiskému ve dnech 8.7., 28.7. a 9.9. t.r., nebyly ani předány adresátovi ani vráceny odesílateli.Jako doklady Vám přikládám tři oznámení o výsledku pátrání po poštovní zásilce."

Je zvykem, že NVÚ předá věznovi veškerou během vyšetřovací vazby a výkonu trestu zadrženou poštu v den propuštění. Ing.Litomiskému však nebyl při propuštění předán jediný dopis, jediná pohlednice z mnoha desítek, které mu nepochybně byly poslány.

Také XXIII. synod českobratrské církve evangelické, který zasedal v listopadu 1983, poslal ing.Janu Litomiskému prostřednictvím synodní rady CCE d o p i s. NVÚ v Plzni-Borech však projevil nezastřené pohrdání synodem a tím i celou českobratrskou církví evangelickou, když ani tento dopis adresátovi n e d o r u č i l, dokonce ani v den propuštění. Nešlo o přehlédnutí, nýbrž o úmysl. NVÚ totiž zadržel věznovi nejen dopis XXIII.synodu, nýbrž také dva dopisy, v kterých mu matka dávala zprávu o tom, že mu synod dopis poslal. NVÚ se tedy snažil zabránit dokonce i tomu, aby se vězen o zadrženém dopise před svým propuštěním dověděl. Redaktora evangelického týdeníku Kostnické jiskry se pokusíme přesvědčit o tom, že by se česká evangelická veřejnost měla dověděť o tom, jak naložila správa NVÚ Plzen-Bory s dopisem, který usnesl XXIII.synod CCE poslat členu, presbyteru a synodálu této církve. Připomínáme, že komunisté v latinské Americe vděčně přijímají neohroženou veřejnou iniciativu některých nejen římskokatolických, nýbrž i evangelických představitelů svých zemí na ochranu vězněných komunistů. /Dopis ing.Litomiskému byl bezpochyby podepsán některým z nejvyšších představitelů CCE./

3. Průpis tohoto dopisu posíláme referentu SVC MK ČSR Josefu J u n g o v i, okresnímu výboru KSČ v Pelhřimově a mluvčím Charty 77. Také seniorátnímu výboru CCE v Třebíči.

Praha 27.února 1984

/Jan Dus/
Školní 1
277 11 Neratovice -Libiš

/Miloš Rejchrt/
Vršní 60
182 00 Praha 8-Kobylisy

o o o o o o o o o o o

Ludvík Vaculík : Psáno pro Listy /fejeton/

S odvahou, nad níž budoucí jednou užasnou, vkročili Kjsme do roku 1984. Ze všech stran zlá tušení, zlověstné horoskopy, špatné zprávy z front, selhané sovětské mírové iniciativy, co nás čeká? K tomu nekvalitní zemáky z lonska. Svět je jakoby uhranut Orwellovým letopočtem a sotva kdo ještě spoléhá na Amalrikův. Také na mě padá nepojmutelná tíha, mám co dělat, abych se vypjal k představě že budeme ještě žít normálně, to jest podle svého rozumu a schopností.

Speciálním znamením pro nás, kteří se v Ceskoslovensku nezabýváme terorem, musí být ~~[illegible]~~ předvánoční bomba najdená prý v obchodním domě Kotva.Když jsem v hlavě pátral, čí zločinec to mohl narafičit, napadlo mi, že policie, která zákonitě přijde i ke mně hledat trhaviny, bude zas jak praštěná výbuchem brát rukopisy, knihy, dopisy a fotografie. A tak tu sedím mezi odlehčenými regály, připraven na nový život líp, než jsem chtěl, s jenom jedním "závadovým" listem papíru, tím, který čtete a který bych musel, v této fázi ještě,při zazvonění u dveří vytrhnout ze stroje, rozškubat a splachnout, protože jsem se zatím nedostal k doznání, že už nechci psát, jak jsem psal ještě v prosinci, neboť na mě samého mělo takové psaní moc depresivní účinek, jak teprv bych se poškodil tím letošním! Oznamuju, a tím se můj správný úmysl dostává na papír, že si pro nastávající zlověstný rok nevím jiné rady nežli nevšímat si ho, a to bude také má jediná možná pomoc i čtenářstvu, aby tím letopočtem nějak proklopýtalo, protože ten další už má být lepší, jestli dožijem.

Jeden velice mrzutý rest však musím ještě zpracovat, a to je silvestrovský útěk jedné pražské rodiny přes Jugoslávii do Rakouska. Jmenovat nebudu, abych nepřekročil kruh, jemuž ti lidé svůj čin nabídli k posouzení.

Muž /31/ je herec, viděl jsem ho na experimentálním jevišti a na obrazovce, tam v okrajových úlohách. Je to živel, který by se nikdy nezapasoval do strnulého angažmá, aby v něm stárnul v grimasách a větách předepsaných klasiky či státními dramatiky. Potřebuje své osobní divadlo, svůj text či aspoň svou hlavní roli. Na to však je u nás uboze málo vzduchu, a možná i trochu moc herců. Žena /29/ je spisovatelka, četl jsem její zde vydanou dětskou knížku, dvě di-

vadelní hry, z nichž prvá se užuž hrála v Praze, ale po zákazu směla se pak hrát jenom na regionálních scénách, a jednu povídku. Druhou knihu se zdráhali jí vydat, bránili jí však publikovat v zahraničí a posledně jí znemožnili krátkou studijní cestu, vymlouvajíce se, že pro ně je znamenitou uklízečkou, což i byla a psala navíc, kdežto oni, jak sami musejí cítit, nejsou navíc už nic. Ale toto všecko za všeckým, patří k dnešním poměrům, jež moří každého svébytného člověka včetně rádilých uklizeček, a je možno i pochopitelno chtět z toho utéct.

Je pravda, že herec, jako i zpěvák nebo závodník, cítí, že jeho síla i lhůta k vývinu a výboji jsou odměřeny. Spisovatel zas potřebuje publikovat, aby mohl psát dál, jeho lhůta je delší, ale neúspěch, který mu schválně organizují nepřemožitelné zlosíly, mu tu lhůtu a vůbec život zkracuje. Ale to už tak dneska u nás je, je to naše moderní podoba té staré tubery, co zabila mnoho lepších talentů před námi, je to náš Koniáš. / Ale i naše slavné dílo, náš známý Bernard Zor!

Ti dva mladí lidé po vlídném přijetí na druhé straně řekli, nevím jakými slovy, že chtějí zachránit své příští dílo. - 1. To míní česká spisovatelka prostřednictvím tlumočníka napsat pár dobrých německých knih, ozvláštněných háčkem ve jménech? - 2. Možná však chce dál bojovat proti zlu, z něhož unikla, pak ovšem ujela z dějiště svých knih. - 3. Umělec samozřejmě může se svým tématem odejít na klidnější místo světa a zpracovat je v nadsezonní tvar, pak mu popřejme léta. Ale svět, všude plný nějakého zla, je také všude osazen nějakými bojovníky proti němu. Tam ani nepoznají, že jeden přibyl, tady je každý úbytek cítit. Říkám si, že nejde o výjev z jarmarku, kdy zboží se pudově táhne k výhodněji umístěnému stanu. A co se v něm bude tak svobodně a bezpečně hrát? Pašije, při nichž už netrpí nikdo z obecenstva, ani ten Kristus.

Toto bych nepotřeboval zveřejnovat, kdyby ti dva lidé svou jistě hlavní osobní věc předváděli ve formátu svého dosavadního utrpení, hlavně však ve své osobní režii, což česky vždycky znamenalo na svou útratu. Vždyť ten herec hrál! A spisovatelka odešla ve dnech, kdy jedno divadlo dávalo premiéru další její hry. /Hotel pro autorku zajištěn, kytice, pohoštění, autorčina omluva nikoli./ Pravda, poděkovala v cizím /zde úředně nepřátelském/ vysílání řediteli za odvahu a hercům za pochopení, s nímž si osvojili všechny smysly jejího textu.

Člověk v Praze se neodváží pochválit ani Johanidese nebo Slobodu v Bratislavě, aby jim nezkazil práci./ Ale ona to vlastně nemohla jináč udělat: jak měla podtrhnout svou pronásledovanost i svou odvážnou hranost? Postřeh mého přítele Oty Filipa, že od toho dne "je znormalizované divadlo bohatší o jednu kapitolu", nutno doplnit tak, že od té doby je historie kulturní opozice u nás pestřejší o případ originální bezohlednosti, která za forsáž při svém startu do modra nebe použila práce mnoha trpělivých a skromných lidí, inzeruje svou osobu rodovým jménem, aniž přijímá závazek rodové selské odolnosti a prodává naši společnou bídu bez ochoty podílet se na ní.

A taky, slyšel jsem, že chtějí zachránit své děti. Viděl jsem je: děvčátko /9/ a chlapeček /5/. A jsou vám tak ... tak mile běžné, že nechápete, proč ze všech v Praze právě ony mají být zachráněny před spálením.

Pudový útěk z očekávaného epicentra. Úhyb před tíhou svého určení. Distanc od nás, kteří jsme do svých motivací nezapočítali válku, proto musíme svůj pořád rozbíjený život znovu skládat v nějaké dílo. Není v tom už ani ona patetizující socialistická kolektivní odpovědnost za svět, ale ani křesťanská pokora, znamenající, že člověk chce nést, co nan bylo vloženo.

Ale všecky cesty z lidských rozcestí nebyly ještě projedeny.

Leden 1984

o o o o o o o o o o o